

Téma: a Téka/Téma

A József Attila Megyei Könyvtár 1995. évi rövid szakmai és pénzügyi mérlege

Megújult szerkesztői, rovatszerkesztési elképzelésekkel és új tördelési formával lépünk ezennel a tisztelt kollégák elé. A kéthavonta megjelenő szakmai újságunk rá is szorul(t) erre: a korábbi évek gyakorlata fölött eljárt az idő. Dinamikusabb, színesebb, informatívabb, "közkeletűbb" tájékoztató lapra van szükség.

Tényleg -, szükség van rá? Valóban ez itt a kérdés.

Nos hát, szerencsém volt részt venni az ideai békécsabai könyvtári ünnepség- és szakmai sorozaton, amelynek egyik rendezvényén a szakmai tájékoztató lapok helyzetét, feladatait, jövőjét vitattuk, tárgyaltuk, elemeztük. Meglepő volt számomra, hogy ma már egyáltalán nem magától értetődő az egy-egy megyén belül működő efféle tájékoztató megjelenítése: számos megyében egyáltalán nem létezik tájékoztató újság vagy bármiféle ehhez hasonló kiadvány.

Akkor hát, mi minek erőlködünk? - kérdezhetné bárki.

Először is: nem erőlködünk, mert a *Téka/Téma* megjelenítése nem okoz különösebb erőfeszítést. A pozitív válasz e virtuális kérdésre persze mégiscsak az, hogy mi valóban fontosnak tartjuk a régen volt "hálózati-módszertani" munkának ezt a mára már az utolsó manifesztációi közé tartozó kézzel fogható "hálócskáját". Legfőképpen azért, mivel hisszük, hogy a rendszeres jelenlétünk - mindazoké, akik írnak ebbe a lapba és mindaz, amiről írnak - egy dolgot mindenesetre hüen kifejez: létezőnk, figyelünk egymásra, kíváncsiak vagyunk egymásra, érdekel, ami más kollégák, más könyvtárak háza táján történik széles e (kis) megyében. S mindahányszor kinyilvánítjuk - akaratlanul is, a lap pusztja jelenlétével - talán a legfontosabbat, amivel segíthetünk egymásnak: szolidaritásunkat.

Ehhez a szép "szakmai gyakorlat"-hoz kívánok minden jelenlegi és jövőbeli munkatársunknak jó ötleteket, frappáns cikkeket, sok türelmet, és persze jó egészséget és jó idegeket.

A szerk.

1995-ben is - miként ez már huzamosabb ideje tendencia - nőtt a könyvtár látogatottsága és forgalma. A látogatók száma megközelítette a 100 ezret (90.403 fő), a kölcsönzők száma 46.470 fő volt (itt több, mint 3000 fős a növekedés az előző évhez viszonyítva) és több, mint 160 ezer dokumentumot kölcsönöztek. (Ez a szám 10 ezerrel nagyobb, mint 1994-ben.)

Feltűnő jelenség, hogy a tavalyival közel azonos beiratkozási szám és látogatási szám mellett a könyvtár kihasználtsága, tehát a könyvtár látogatóinak könyvtárhasználói intenzitása nőtt meg jelentősen. Másképpen fogalmazva: a könyvtárunkba jövők nem pusztán látogatók (újságolvasók, helyben olvasók, tanulók, rendezvények látogatói stb.), hanem egyre inkább a folyamatosan bővülő szolgáltatásaink egyre aktívabb igénybe vevői is. (Mindez - máshonnan nézve - azt is jelenti, hogy az olvasószolgálati osztályon is megnőtt - egy év leforgása alatt újfent - az egy munkatársra jutó munka mennyisége.) Ezzel az egész könyvtárra nehezedő és fokozódó igénybevételi nyomással azonban fölöttébb sajnálatos módon és egyre nyomasztóbb súllyal áll szemben az 1995. évi állománygyarapítási fő mutatószámunk, nevezetesen az, hogy a riasztóan nagy árólló miatt 1995-ben - például - mindössze 4480 db dokumentumot tudtunk vásárolni, jöllehet nominál értékben csak néhány százezer forinttal kevesebbet fordítottunk állománygyarapításra, mint 1994-ben. (Az 1994-ben *megvásárolt* dokumentumok száma 7294 darab volt, azaz 2814-gyel több, mint 1995-ben. Az erre fordított összeg 1994-ben 3,31 M.Ft volt, 1995-ben 2,87 M. Ft, a periodikák kivételével.) Látható tehát, hogy a ráfordítás kétségkívül nominális értékű csökkenésével szemben egy drasztikus aránytalansággal megcsappant műszám áll.

Új szolgáltatásként viszont sikerült bevezetnünk a díjtételes videokazetta kölcsönzést. Jelentős sikerként könyvelhetjük el a Vállalkozásfejlesztési Alapítvánnyal kötött szerződésünk végeredményét: 500 ezer Ft befizetés mellett 1,2 M. Ft beruházási pénzhez jutottunk, melyet az utolsó fillérig számitógépes berendezéseink gyarapítására fordítottunk. Ezzel - hosszú évek huzavonája után - sikerült

megteremtünk egy integrált számítógépes könyvtári rendszer technikai minimumát. Úgyszintén a szolgáltatásaink bővítéséhez, ill. kulturáltabbá tételéhez tartozik az a belső átrendezésünk is, melynek során a lényegében kihasználatlan előadói teret folyóiratolvasó teremmé alakítottuk át, illetve rendeztük be.

Némiképpen javultak a könyvtárközi kölcsönzés mutatószámai, jóllehet még mindig messze vagyunk a kívánatos gyarapítási példányszámoktól.

A hálózati és a nemzetiségi munka terén is éreztette szorongató hatását a pénzsűke: 1995-ben már nem tudtuk megrendezni a nemzetiségi olvasótáborokat. Ez a döntésünk volt egyébként az első stáció az elsorvadó szakmai feladatok sorában. A megyei könyvtár azonban e tényről eltekintve természetesen még mindig az egyik meghatározó központja a megye szellemi életének, s ami közvetlenül a könyvtárügyet illeti: intézményünk továbbra is mint szolgáltató és mint továbbképző központ funkcionál. (Még annak ellenére is, hogy Tata-bánya Megyei Jogú Város vezetése és képviselőtestülete nem tekintette a magáénak - vagyis a városának - a Tata-bánya városközpontjában működő megyei könyvtárat: 1995-ben ugyanis még a korábbi - igaz, csak jelképes nagyságú - 1 M. Ft támogatást is megvonta intézményunktől.)

A jövőbeli szakmai fejlődést illetően viszont megnyugtató, hogy jelenleg öt kollégánk folytat felsőfokú szakmai tanulmányokat, ezenkívül hármán járnak esti középiskolába.

Jól sáfárcodtunk a Megyei Munkaügyi Központ által biztosított közhasznú munka támogatási lehetőséggel: 1995-ben négy dolgozónkat foglalkoztattuk ily módon.

Kifejezetten jó - és hasznos is - volt könyvtárunk sajtója, azaz a rólunk megjelent újságcikkek, illetve a helyi rádióban és tévében elhangzott riportok. Ezen túlmenően a megyei könyvtár több munkatársa is publikált releváns értékű szakcikket.

Különösen rendezvényeinknek és kiadványainknak volt kiemelkedő a publicitása, ami persze érthető, ha arra gondolunk, hogy például a rendezvényeink 1995-ben mind számukat, mind színvonalukat tekintve valóban nem voltak hétköznapi jelenségek a megyei könyvtárak átlagos gyakorlatában. A kiadványaink tartalmi, szakmai súlya pedig nemcsak a helyi, a megyei figyelmet keltette föl, de országos (javarészt persze budapesti) visszhangjai is figyelemre méltóak voltak.

Ami a gazdasági-pénzügyi egyensúly megtartását lehetővé tevő munkát illeti, úgyszintén elmondható, hogy megfelelő (még megfelelő!) eredményt értünk el. Ezen azt kell értenünk, hogy bár az év folyamán mindig voltak elmaradt számlakifizetések, és az év végén is tetemes deficit halmozódott fel, mégsem kellett drasztikusan rendkívüli intézkedésekhez folyamodnunk. Mindez annak volt köszönhető, hogy a megyei önkormány-

nemi pótelőirányzatot, illetve év végén úgymond kamatmentes kölcsönt adott; illene annak a nagy erőfeszítésnek az eredményeképpen, amely a saját bevételeink megdöbbentő nagyságát eredményezte. 1995-ben ugyanis a 7,2 M. Ft-os terünket 9,3 M. Ft-ra teljesítettük, ami ténylegesen is országos csúcs (nem egyetemi városokban működő) megyei könyvtárak között.

A könyvkötészeti munkák állandó felhalmozódása és az ebből támadt feszültségek csökkentése érdekében technikai-műszaki és munkaszervezési változásokat hajtottunk végre 1995 végén, s ennek nyomán 1996-ban 'számottevően tudjuk növelni a kötetek kapacitását

A felújítási pénzek rendkívüli szűkössége miatt viszont 1995-ben sem sikerült változtatnunk a könyvtárépület mára már krónikussá váló csapadékelvezető rendszere állapotán, sem az épületbelső tereinek és üvegfalainak pusztulófélben levő állapotán.

*Dr. Monostori Imre
igazgató*

A dorogi Arany János Városi Könyvtár tevékenysége az 1995-ös év tükrében

Ismét elmondhatjuk, hogy nagyon nehéz, de viszonylag eredményes évet zártunk.

Működési körülményeinkben lényeges változások történtek. A gyermekkönyvtár végre méltó helyen üzemel, a nagykönyvtár épületében. A tágas, világos, jól felszerelt könyvtár 1995. május 2-án vették birtokba az ifjú könyvtárlátogatók.

Az átalakítási munkákkal egyidőben alakítottuk ki klubhelyiségünket egy eléggé leromlott épületrészünkben. A 30 m² alapterületű, szépen helyreállított helyiségben helyeztük el bekötött folyóirat-állományunkat, hanglemezeinket. Ez a helyiség alkalmas 25-30 fős csoportok fogadására is.

A fonotéka áthelyezésével a folyóiratolvasónk lett tágasabb.

Az idei év feladata raktárhelyiségeink tatarozása. Könyvtárunk jelenleg 420 m² alapterületen működik.

Technikai berendezéseink közül selejteztük az elavult lemezjátszókat. Sikerült vennünk a tervezetten felüli bevételünkből egy SONY-típusú, CD-lemezjátszóval rendelkező HIFI-tornyot, melyet a gyermekkönyvtárban helyeztünk el. Az addig ott lévő zeneszekerényt áthelyeztük a klubhelyiségünkbe. Rendelkezünk mindkét könyvtárban jó minőségű televízió és videó berendezésekkel.

Az elmúlt évben sikerült megvásárolni a harmadik számítógépet is, ezzel készen állunk a számítógépes programunk beindítására. Egy fél-

állású számítógépes szakember lesz segítségünkre a TEXTLIB program megvalósításában.

Elkezdjük helytörténeti állományunk felvételét számítógépre.

Az 1995-ös év statisztikai adatai:

14 éven felüli olvasók száma:	1080
<u>14 éven aluli olvasók száma:</u>	<u>482</u>
Összesen:	1562

A felnőtt olvasók száma 68 fővel több, mint az előző évben volt. A gyermekolvasók száma sajnos csökkent 118 fővel az előző évihez képest. Ennek oka lehet az is, hogy a költözés miatt hosszabb ideig nem működött a gyermekkönyvtár, oka lehet az is, hogy kicsit távolabb kerültünk három iskolától, meg kell szokni a gyerekeknek a nagyobb távolságot. Bízunk abban, hogy az új gyermekkönyvtárt fokozatosan felfedezik és megszeretik a gyerekek. Ezen munkálkodik a pedagógus-könyvtáros végzettségű kolléganő.

<u>Látogatók száma:</u>	1994	1995
14 éven felül:	15416	15868
14 éven alul:	5612	5075

452 fővel volt több látogató a felnőttkönyvtárban, a gyermekkönyvtárban 537 látogatóval volt kevesebb 1995-ben.

<u>Kölcsönzők száma:</u>	1994	1995
14 éven felül:	8327	8889
14 éven alul:	3629	2862

571 fővel volt több kölcsönző 1995-ben, a gyermekkönyvtárban 767 fővel volt kevesebb a kölcsönzők száma az előző évihez viszonyítva.

<u>Kölcsönzött állományegységek száma:</u>	1994	1995
14 éven felül:	29918	32029
14 éven alul:	11867	9005

A felnőttkönyvtárból 2 111 dokumentummal többet kölcsönöztek, a gyermekkönyvtárból 2862-vel kevesebbet, mint 1994-ben.

A dokumentumállomány gyarapodása
1995-ben:

Könyv: 932
Hangzó: 15

Összesen: 515.342.-Ft-ot költöttünk a fenti dokumentumok vásárlására.

Nagyarányú állományapasztást hajtottunk végre az elmúlt évben. 1588 darab könyvet selejteztünk

51.055.-Ft értékben. A selejtezéssel járó munkálatok áthúzódtak erre az évre is. A könyvtárunk előfizetett időszaki kiadványok száma: 102. Gyarapításra 250.000,- Ft-ot fordítottunk.

Könyvtárközi kölcsönzések száma: 46.

Rendezvényeink:

Továbbra is könyvtárunkban működik a Dorog Város Barátainak Egyesülete, a dorogi Biokultúra Csoport, az "Egészséges életmód" elnevezésű klub. Több alkalommal veszi igénybe klubhelyiségünket a Dorogi Környezetvédelmi Egyesület és a KDNP helyi szervezete.

Könyvtárunkban tartotta alakuló gyűlését a Belső Betegek és Rokkantak Dorogi Egyesülete.

Az említett egyesületek és klubok munkájába a könyvtár is bekapcsolódik. Programokat szervezünk közösen, rangos előadók meghívásával. Ilyen alkalmakkor az összejövetelek nyilvánosak.

Vendégeink voltak az elmúlt évben: "

- dr. Wang. kínai természetgyógyász
- dr. Csiffáry Nándor nyugalmazott főiskolai tanár
- Posch Gyözőné tanár
- Tóth Vilmos mezőgazdász
- dr. Bona Gábor hadtörténész
- Sárándi József, József Attila-díjas költő
- Solymár Judit nyugalmazott gépészmérnök, a dorogi Bányász Emlékház munkatársa
- Fizel József okl. természetgyógyász
- Az "Időjelek" c. folyóirat szerkesztősége
- Szöllősi Adrienne műfordító (norvég)
- Dr. Szalay László egyetemi tanár

Rendszeresen készítünk kiállításokat a nevezetes évfordulókhöz. Részt veszünk a városi ünnepek szervezésében. Árusítjuk a városban megjelent kiadványokat.

Költségvetésünkről:

Az 1996-os év sem ígérkezik könnyűnek. Elfogadott költségvetésünk még nincs, de tervezni a dologi kiadásoknál, a rezsinnél lehetett 10 %-ot. Könyvre és folyóíratra 650.000 Ft-ot tervezhetünk, ami nagyon kevés. Tervezett költségvetésünk összege: 6.820 EFt. Mi, könyvtárosok, a nagy pénzügyi megszorítások ellenére is igyekszünk a lehetőségekhez mérten használnunk megelégedésére munkálkodni.

Cserődi Attiláné
igazgató

Könyvtár költözés után

Az elmúlt évben sokat hallhattunk a tatabányai Városi Könyvtárról.

Harmincadik nyarukat költözéssel töltötték. Szeptembertől a Népház épületébe várják az olvasókat. Rátvai Miklósnéval, a könyvtár igazgatójával beszélgettünk az intézmény múltjáról jelenéről és jövőjéről.

- *Mikor és hol kezdődik a könyvtár története?*

- A Városi Könyvtár 1965. január elsejével alapította a Városi Tanács Vb. művelődésügyi osztálya. A Megyei Könyvtártól átvett 7 fiókkönyvtárat működtettük. Az igazgatón kívül volt még egy négyórás könyvtári alkalmazott, a többiek tiszteletdíjasok voltak. A könyvtárunk első épületét már lebontották, most éppen egy tízemeletes ház van a helyén. Az épületet Hanzingernek hívták, volt csendőrlaktanya, a kereskedelmi igazgatóság központja és sporthivatal is. A könyvtárnak ott volt 3 szobája, a József Attila iskolához közeli részen. Onnan költöztünk el a hetvenes évek legelején az Aradi utcába.

- *Ez lett a hálózat központi könyvtára?*

• Igen, de még nem volt kölcsönzés. A hálózati munkát végezték ott az igazgató irányításával. Vasas Margit 1988 végéig volt a könyvtár igazgatója, akkor ment nyugdíjba. Majd Gyuró Gyulánét nevezték ki a könyvtár élére. Engem 1990 augusztusában bíztak meg a könyvtár vezetésével.

- *Majd 25 év telt el ott. Nyugalmasan?*

- A könyvtár az épület hátsó részébe költözött, mert az elsöben a Volán kapott irodákat. 1980-ban bezárták ezt az épületet, a munkavédelmi felügyelőség életveszélyessé nyilvánította. A Volánt elhelyezték máshova, és akkor az egész épületet megkapta a Városi Könyvtár. De ki kellett költöznünk, mert különböző problémák adódtak. Akkor másfél évig kitelepítették voltunk. A régi Arany iskolában, a Bohóc téren kaptunk helyet. Ott fűtés nélkül dolgoztunk, és kisegerek futkostak a lábunk alatt. 1982 júliusában költöztünk vissza az Aradi utcába. Abban az évben nyitottunk az olvasók felé, akkortól nyilvános a Városi Könyvtár központja is.

- *Azért mindig folyt a munka...*

- Addig csak a hálózati munka folyt, az állománygyarapítás. Évről évre bővült a hálózat. Először a fiókkönyvtárak kerültek kedvezőbb körülmények közé, iskolákban is nyitottunk fiókokat. Kialakítottuk a városkönyvtárak ellátó rendszerét, majd az iskolai könyvtárakat is bevontuk a hálózatba.

- *1995 a nagy változások éve...*

• Az áprilisi közgyűlési határozat szinte minden intézmény életét megváltoztatta, így a miénket

is. Ez dologi költségek elvonását jelentette és létszámcsökkentést, amely 8 munkatársat érintett. Néhányunknak sikerült elhelyezkedni, van, aki nyugdíjba, van, aki átképzésre ment, van, aki munkanélküli lett.

- *Az ittmaradókra pedig a költözés várt?!*

- Az iskolai könyvtárakat át kellett adnunk, s ez azt jelentette, hogy minden iskolában átadóleltárat kellett csinálni. Fűszerezte még a dolgot, hogy el kellett adnunk rengeteg könyvet, akkor volt az ingyenes akció is. Ez azt is jelentette, hogy kb. 150 ezer dokumentumot kellett törölnünk. A feladat nem lett sokkal kevesebb, csak a létszám csökkent.

- *A Népház könyvtárának helyén fogadják most az olvasókat. Hogy tetszik itt?*

- Az előnye a költözésnek mindenképpen, hogy esztétikusabb környezetbe kerültünk. Azt nem mondanám, hogy központba, mert vannak olvasók, akik sajnos nem tudnak minket megkeresni. Ilyenek például a bejárók, akik vonattal közlekedtek: leszálltak az állomáson, beszaladtak, kicserélték a könyveket, és a másik vonattal mentek tovább. Az ott élő gyerekek és idősebb olvasók nem jönnek utánunk. De hát vannak új olvasóink, akik most könnyebben elemek bennünket. Szükség van arra, hogy a környékbeliekkel és az itt működő intézményekkel megismertessük szolgáltatásainkat. A környező iskolák igénylik a könyvtárhasználati órákat, jönnek is szorgalmasan. Sajnos csökkentenünk kellett az állományunkat, hiszen a könyvtár alapterülete 100 négyzetméterrel kisebb, mint az Aradi utcában volt. Most nincs olvasótermünk, ahol rendezvényeket lehetne tartani.

- *Milyen terveik vannak az új évre?*

- Új tervek mindig vannak. Szeretnénk a felnőtt- és gyermekolvasóinknak különböző rendezvényeket szervezni. Kíváncsiak vagyunk olvasóink véleményére, hogy mi érdekelné őket. Tervezünk multimédia bemutatót, de a technikai háttere még nem biztosított. Így állandóan keressük a lehetőséget, hogy újabb számítógépekhez jussunk.

Ami már biztos: a kölcsönzési időt meghosszabbítottuk. Hétfőtől csütörtökig naponta tíztől este hatig vagyunk nyitva, pénteken pedig tíztől négy óráig várjuk régi és új olvasóinkat. És reméljük, hogy 1996, mely "A közkönyvtárak éve", elsősorban kellemes meglepetéseket tartogat a könyvtáraknak és a látogatóknak is.

Sziráki Éva
újságíró

(Megjelent a *TKTV-ittHON* 1996. január 18-i számában, a 9. lapon - szerk.)

Hírek a tatai városi könyvtár életéből

Költözködtünk.

Úgy tűnik, hogy a megye néhány könyvtárának kijutott az utóbbi időben ebből a "hálás" feladatból. Tatabánya városi könyvtára is költözött. És mi is költöztettünk - igaz, csak egy "kisebb" egységet.

Tata Város Önkormányzatának 1995 júniusában hozott 104/1995. sz. határozata értelmében kellett a Kossuth térről gyermekkönyvtári részlegünket elköltöztetni és egyben egy újabb fiókkönyvtárunkat megszüntetni. Az előzményekről röviden: 1985-ben nyitottuk meg a Kossuth tér 17. sz. alatt 2. sz. Fiók- és gyermekkönyvtárunkat - akkor még MSZMP tulajdonú épületben. Meg is egyeztünk annak rendje és módja szerint a használatról, felújításról és egyéb dolgokról. Jött a rendszerváltás és vele a Kincstári Vagyonkezelő Szervezet, "aki" bérleti díjat kért az ingatlan használatáért, pedig éppen csak az ölebe hullott a "kincstári vagyon". Évről évre az infláció mértéke alapján növelte a bérleti díjat, de semmit nem tett az épület esetleges felújításáért. 1994 elején felmondtuk a bérleti szerződést, amit el is fogadtak, de az önkormányzat sem tett semmit, hogy valóban elhagyjuk az épületet. 1995-ben jöttek a nagy megszorítások, és végre foglalkoztak a gyerekkönyvtár sorsával is. Áldozatok árán kellett a költöztetést megvalósítanunk. Négyórás fiók- és gyermekkönyvtáros állást kellett megszüntetni, illetve a VMIK vezetőjével egyeztetni az átadható helyiségekről. Sajnos eredeti elképzelésünk nem valósult meg, mivel a tervezett két terem közül csak egyet kaptunk meg. Így elképzeléseinket és a várható berendezkedést is át kellett alakítani. Megszűnt a külön helytörténeti kutatószoba, hangzó állományunk egy része csak a folyosón fért el, és természetesen kevesebb gyerekkönyv is került az új helyre. Nem tudunk 30 főnél nagyobb csoportokat sem fogadni. Végül is visszaléptést, visszaszorulást jelent könyvtárügyünkben a 180 m²-ről 96 m²-re való költözködés. 1995 októberében került sor a költözködéésre és november 1-jén már az új helyen nyithattuk meg gyermekkönyvtárunkat a Jázmin utcai általános iskolásokkal közösen. Segítségét - sem anyagit, sem egyéb jellegűt - a költözködéshez az önkormányzattól nem kaptunk. Mind a fizikai, mind pedig a szakmai részt egyrészt önerőből, másrészt a könyvtárat patronáló egyéb szervekkel oldottuk meg. A feleslegessé vált könyveket az iskolai és a községi könyvtáraknak ajánlottuk fel, akik hálásan fogadták a régebbi könyveket is.

Mindezen "technikai" gondok mellett szakmailag örülnünk kell a gyermekkönyvtárnak a művelődési házban való elhelyezéséért. Már régen óhajunk volt egyébként, mert nagyon nagy gond volt számunkra a Kossuth téri épület. Messze volt, régi, kifűthetetlen, este sötét stb. Az új termeket

sikerült a szűkös anyagiakhoz képest szépen, esztétikusan berendezni. Reméljük, hogy a központi fekvés és a kulturáltabb körülmények miatt fiatal olvasóink még jobban a könyvtárba szoknak, és szinte átmenet nélkül tanulják meg a felnőtt könyvtár használatát, az információk megszerzésének egyéb lehetőségeit.

Most már tehát ismét egy szervezetben van Tatán a városi könyvtár - fiókkönyvtárak nélkül. Nem nevezném azért ezt teljesen dicsőséges dolognak, de talán ennek megítélése már egy másik "hozzászólás" témája lehetne.

"Kvázi örömhír"

Ezt a címet találta ki egy ismerősöm egy cikk bevezetőjéhez.

De mi is lehet az az öröm, amely egy kicsit azért elszomorítja a hivatásának élőt.

Örömhír, hogy viszonylag rövid idő alatt és problémamentesen megalakult a *Pro Bibliotheca Totis Alapítvány*. Mint ahogy az elnevezésből kitűnik: a tatai városi könyvtár támogatására jött létre 18 magánszemély és két gazdasági társaság alapításával. Az alakuló közgyűlés még 1995 szeptemberében volt, majd november hónapban a kuratórium is megtartotta alakuló ülését, és 1995. december 18-i dátummal a megyei bíróság is bejegyezte az alapítványt. Az alapítvány legfőbb támogatója a Tatai Cserépipari Rt. és vezetője: Váli-Tóth János, de mindazoknak köszönjük az alapításban nyújtott anyagi és erkölcsi segítséget, akik lehetővé tették az alapítvány létrejöttét.

Az alapítvány első és egyik legfontosabb célja, hogy a tatai városi könyvtár által nyújtható szolgáltatások, feladatok támogatásával az állampolgárok és jogi személyek szak- és általános irodalmi, valamint információs igényeinek kielégítését támogassa. Ezen belül is különösen könyvtári dokumentumok beszerzésének, szolgáltatások bővítésének támogatása, technikai eszközök beszerzésének, fejlesztésének segítése, az irodalom népszerűsítő rendezvények finanszírozása, kiadványok megjelenítése és a Tatát környező községek könyvellátásának támogatása.

Az alapítvány nyílt. Az alapítványhoz készpénzből vagy más ingó vagyonból, vagyoni értékű jogból álló visszavonhatatlan adományokkal csatlakozhatnak mindazon bel-, illetve külföldi természetes vagy jogi személyek, illetve más szervezetek, akik (amelyek) az alapítvány céljait magukénak ismerték el, és akiknek csatlakozási szándékát a kuratórium elfogadta.

Az alapítvány vagyonával és bevételeivel önállóan gazdálkodik. Az alapítványi célokkal összhangban könyvtári dokumentumok vásárlását támogathatja, hozzájárulhat a szolgáltatások bővítésével kapcsolatos kiadásokhoz, szakmai programokat, rendezvényeket finanszírozhat.

A kuratórium tagjai: Kocsis Lászlóné (Marika), a könyvtár volt igazgatója), Petzke Ferenc (a tatai

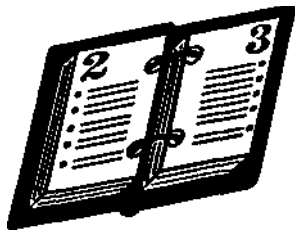
TV főszerkesztője), dr. Fülöp Éva (a tatai múzeumok igazgatója), Tóth András (gimnáziumi igazgató), dr. Fertetics Ágnes (az "olvasók" részéről) és Szabadszállási István, akit a Cserépipari Rt. delegált a támogatás fejében, valamint ifj. Gyuszi László, aki a titkári teendőket látja el.

Az elmúlt rövid időszak alatt is érkeztek már felajánlások az alapítvány javára. Lévai Ádám grafikusművész mintegy 60 db grafikát és nyomatot ajánlott fel, melyeknek befolyó árai az alapítványi vagyont növelhetik. De továbbra is várjuk az egyéb felajánlásokat, támogatásokat. Bizakodók vagyunk, hiszen azért hoztuk létre ezt a "kisegítő" szervezetet.

Miért "kvázi örömhír"? Mert elég szomorúnak tartom, hogy az intézményeknek az amúgy is sok szakmai és egyéb feladatok mellett azzal is foglalkozni kell, hogy megmentsék magukat. A könyvtárak esetében az egyre nagyobb kihasználtság, az olvasók részéről érkező egyre sokrétűbb igény maximális kielégítése, a színvonal fenntartása, netán emelése a dolgozóktól nagyon nagy erőfeszítést igényel. Mindezen tényeket a fenntartó önkormányzatok figyelmen kívül hagyják, és csak a megszorításukat szorgalmazzák. Így a kényszer ráviszi a könyvtárosokat arra, hogy szó szerint kolduljanak. A *koldulásnak* van több formája is. Mi most az alapítványi formát találtuk meg, mely talán mind a gazdálkodó szervezeteknek, mind pedig magánszemélyeknek csábító lehet az adakozásra. Tulajdonképpen eddig is megszántak olvasóink különböző adományaikkal, mi talán most ezt egy kicsit legalizáljuk, hivatalos formába öntjük. Reméljük, hogy nem lesz rövid életű az alapítvány működése, és valóban segít bennünket ezekben a nehéz időkben.

Az adakozásra a lehetőség adott az OTP és Kereskedelmi Bank Rt. Tatai Fiókjánál vezetett számlán: Pro Bibliotheca Totis Alapítvány 11740047-20122786. Köszönjük támogatásaikat.

*ifj. Gyuszi László
igazgató*

Bemutakozik az etei könyvtár

Ete 800 lakosú község. A könyvtár a falu központjában van, közel minden olyan emberhez, aki szívesen belátogat a kulturális intézménybe. Itt a fiatal és az idősebb korosztály is kedvére válogathat a könyvek között. A könyvtár önálló intézményként működik, önálló pénzügyi kerete van, amely nem túl nagy, de ahhoz pontosan elég, ami egy ilyen kedves kis intézmény működéséhez szükséges. A könyveket többnyire a Könyvtár-ellátótól fogjuk ez évben is beszerezni. Kapcsolatban állunk a Magyar Könyvklubbal, de ezen kívül a más helyről vásárolt vagy ajándékozott könyveket is szívesen fogadjuk. A helyi Polgármesteri Hivatal segítőkészségének köszönhető, hogy egy ilyen kis faluban működik a könyvtár. Bár a könyvvállományt nem tudjuk évente több ezer könyvvel gyarapítani, de a pár könyv (körülbelül évente 30-40 db), amit beszerzünk, szintén hasznos.

A könyvtárban nem csak olvasni lehet, hanem azok számára, akik szívesen játszanak, társasjátékok is rendelkezésre állnak. Ezek a játékok többnyire olyanok, amelyeket nem minden család tud megvásárolni az egyre nehezedő anyagi körülmények miatt.

1993-ban pályázat útján és a helyi Önkormányzat segítségével szélesíteni tudtuk a választékot. Sikerült vásárolnunk egy videomagnót és egy színes televíziót. Már ez is nagy előrelépés volt, hiszen akinek több ideje van, az olvasás mellett közös videózásban is részt vehet.

1994-ben újabb pályázatot nyújtottunk be a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatóságához egy videotéka állomány kialakítására. Filmjeit több helyről rendeltük meg.

Nagy segítség ez a lakosság számára, mert a hosszú téli estéken kedves és hasznos kapcsolódást jelent. Itt mindenki kedvére válogathat a művészfilmek, vígjátékok, rajzfilmek, akciófilmek és a fantasztikus filmek között.

A faluban a könyvtár központi intézménnyé vált. Szívesen látogatja a falu apraja és nagyja. Nálunk nem kell fizetni egy könyv kikölcsönzéséért, ami nagy szó, mert így lehetőség nyílik arra, hogy egyszerre többfajta olvasmányt is kivigyének.

Reméljük, hogy könyvtárunk az önkormányzat segítségével hosszú ideig tovább tud működni.

Olvasóink számának alakulása

	1993	1994	1995
gyermeki	36	46	72
<u>felnőtt</u>	<u>38</u>	<u>46</u>	<u>39</u>
Összesen:	74	92	111

*Sziji Melinda
könyvtárvezető*

Könyvtári beszélgetések

A Tatai I.sz. Iskola könyvtárában minden hónapban egy alkalommal könyvtári beszélgetéseket tartunk.

Ennek a rendezvénynek a vendége mindig olyan ember, aki iskolánkba járt, és közismert személyiséggé lett. A beszélgetések nagy sikert arattak a gyerekek és a tanári kar körében is. Kerti Katalin, városunk polgármestere volt első vendégünk októberben. Majd őt követte Kemecsi Lajos, a Kuny Domokos Múzeum néprajzos munkatársa. Iskolaiújságunkban mind a két beszélgetésről készült cikk, amit gyerekek írtak. Érdemesnek tartom őket a közlésre, hiszen mutatják, a gyerekek számára milyen élmény volt a két rendezvény.

Vendégünk volt a polgármesterasszony

Megérkezésekor Farkas Edit fuvolával, Pásztor Tamás pedig verssel köszöntötte. A polgármesterasszony elmesélte, hogy kezdte ő itt a tanulást az első zenetagozatos osztályban. Elmondta, hogy a tanárait szerette, valamint azt is, hogy Dinga László igazgató úr is tanította. Kati néni itt hozzátette, hogy csak ő küldte ki óráról életében egyszer. Mikor Kati néni befejezte az elbeszélését, a diákéletről, a tanulók kezdtek el kérdezni. Ezek közül a kérdések és válaszok közül válogattam.

- *Kati néni, tetszett-e már Limusinban utazni? - kezdte egy 8. cés lány.*
- Sajnos még nem.
- *Ki volt Kati néni legkedvesebb tanára?*
- Nekem több kedves tanárom volt, ezek közül is a legkedvesebbek voltak pl. Horváth Mária néni, szerettem az osztályfőnökömet, de kedveltem Bócsi bácsit (Baranyi Józsi bácsit) is.
- *Gondolta-e gyerekkorában, hogy polgármester lesz?*
- Nem, sőt olyannyira nem, hogy akkor még csak tanácselnök volt.
- *Kati néni, szereti-e a politikát?*
- Nem, de tudjátok, én nem is igen tudom, mi az a politika
- *Ki volt a példaképe gyermekkorában?*
- Sajnos nem emlékszem rá.
- *Mit szólt az édesanyja, amikor polgármester lett?*
- Nemigen örült neki.
- *Gyerekkorában milyen jelmezt öltöttek farsangkor?*
- *Én amire emlékszem, voltam Piroska, Profeszor, és egyszer harmadik díjat nyertem egy darázs jelmezzel.*
- *Melyik a kedvenc állata?*
- A macska, de a kutyákat is szeretem.
- *Mit tettek a szülei, amikor rossz jegyet vitt haza?*
- *Előfordult a rossz jegy, de nem büntettek meg érte.*

Végül azokat a sorokat szeretném idézni, amelyeket Kati néni írt a könyvtár emlékkönyvébe:

"Nagyon örültem a meghívásnak, s még jobban annak, hogy veletek töltöttem ezt a rövid időt. Életem legjobb "fórumának" megszervezését köszönöm."

Tóth Szilveszter 8.b

Tudjátok, kik a néprajzkutatók?

Ha azt hiszitek, hogy a néprajzkutató népeket rajzol, akkor tévedtek, ugyanis a népek szokásait kutatja, pl. az étkezési, ruházkodási, építkezési szokásokat. Egy ilyen néprajzkutatóval találkozhattunk a könyvtári beszélgetéseken, Kemecsi Lajos bácsival. Aki még nem is olyan bácsi, mert még csak 26 éves, de már ősz a haja. Sokat mesélt a munkájáról, a kiállításról, amit ő rendezett a Kuny Domokos Múzeumban a várban. Ez a kiállítás a Tatán működő fazekasok munkáit mutatta be. A fazekassághoz iskolánknak is van annyi köze, hogy régen itt, a Fazekas utcában és a környékén laktak a fazekasmesterek. Ezért hívják most is így.

Részletesen megtudhattuk, hogyan kell egy kiállítást rendezni. A gyerekek közül is sokan megnézték, és igen tetszett nekik, különösen az igazi parasztszeker. Lajos bácsi elmondta még kérdéseinkre, hogy az ő kutatási területe a közlekedési eszközök. Nyilván a fazekasok közlekedési eszközei is. Megtudhattuk azt is, hogy nemcsak a múzeumban dolgozik, hanem tanít a gimnáziumban is.

Érdemes volt elmenni, mert sok érdekeset lehetett megtudni ezen a délutánon.

Oszkó Péter 5.b

Rendezvénysorozatunk következő vendége januárban Dr. Márkus Mihály püspök úr lesz. Őt követi februárban Dinga László, iskolánk igazgatója. Márciusban pedig Kálovits Erzsébetet iskolaorvosunkat hívjuk meg. Biztosak vagyunk benne, hogy ezek a délutánok is kellemes élményt és sok tanulságos ismeretet fognak nyújtani diákjainknak.

*Oszkóné Kálmán Ildikó
könyvtáros*

Hírek a Könyvtárostánárok Egyesületének életéből

Január 24-én találkoztak a listás könyvtári szakértők a Komárom-Esztergom Megyei Pedagógiai Intézetben. A téma az adatfelvételi lapok készítésekor felmerült kérdések megbeszélése, az egyes könyvtárak problémáinak feltárása. Az adatlapok feldolgozása után természetesen közzétesszük az iskolai könyvtárak statisztikáját.

A megbeszélésen kiemelt napirend volt a Bod Péter megyei könyvtárhasználati verseny lebonyolításának kérdése, az ezzel kapcsolatos technikai feladatok előkészítése.

A verseny megrendezését a tatai Kőkúti Általános Iskola könyvtára vállalta. 1996. február 5-én zajlott le.

A Bod Péter, neves lelkész, egyházi- és történetíró tiszteletére elnevezett könyvtárhasználati versenyt immár negyedik éve rendezik meg országosan. Megyénk is csatlakozott ehhez a felhíváshoz, és a korábbi évekhez hasonlóan felhívást intézett az iskolák könyvtáraihoz, hogy vegyenek részt ezen a versenyen. Minden évben más-más témakör köré csoportosulnak a kérdések, az idén Csokonai Vitéz Mihály élete és munkássága adta a témát.

Az iskolai fordulokat a helyi könyvtárosok szervezték, és így jutottak a tanulók a megyei versenyre.

A versenyfelhívásnak megfelelően a tanulók három korcsoportban nevezhettek: a 12 évesek, a 14 évesek és a 16 évesek korcsoportjában.

Örvendetes, hogy megyénkből nemcsak a nagyobb települések, hanem a kisebbek is szép számmal jelentkeztek erre a felhívásra.

A 12 évesek korcsoportjában 25 tanuló, a 14 évesek közül 24, a 16 évesek korosztályából pedig 3 tanuló jutott a megyei fordulóra.

A megyei verseny jó hangulatban, sok-sok érdekes feladat megoldásával lázas izgalomban folyt, ahol mind a versenyzők, mind a zsűri szurkolt az érdekes feladatok jó megoldásáért.

Bemelegítésként egy totóval indult a verseny, amelyben a könyvtárhasználati ismeretekről, Csokonairól és némi általános tudásról tettek tanúságot a gyerekek.

Ezután még három feladatot oldottak meg, majd el kellett dönteni, hogy ki az a nyolc tanuló, aki tovább versenyez. A szoros versengésben így már csak ők búvárkodtak, kerestek, kutattak a különböző kézikönyvekben. A versenyzőknek természetesen nemcsak a helyes választ kellett megadniuk, hanem a forrást is fel kellett tüntetniük, amelyből a kérdést megválaszolták.

A legeredményesebben versenyzők értékes könyvjutalomban részesültek, illetve minden résztvevő szépen tervezett emléklapot kapott jutalmul. Az országos versenyre az első helyezettek juthatnak, akiknek további eredményes felkészülést és sok sikert kívánunk. A 12 évesek kategóriájában Bogyó Dávid Bárdos László Gimnázium, Tatabánya; a 14 évesek kategóriájában: Szemes Krisztina Bárdos László Gimnázium, Tatabánya; a 16 évesek kategóriában: Simon Attila Fcllncr Jakab Középf. Iskola Tatabánya.

Figyelemmel kísérjük szereplésüket, és természetesen beszámolunk majd az újabb, az országos fordulóról.

Tanczerné Jakus Emőke
listás könyvtári szakértő

MKE TAGDÍJFIZETÉS, 1996.

Az MKE Komárom-Esztergom Megyei Szervezetének tagjai 1996. januári bruttó fizetésük 2 %-át március hónapban juttassák el *Pappné Németh Erikához* a József Attila Megyei Könyvtárba.

Szerkesztik: ifj. Gyúsi László, Tata, Mórícz Zsigmond Városi Könyvtár
ifj. Horváth Géza, József Attila Megyei Könyvtár
Kelecsényi Péterné, József Attila Megyei Könyvtár
Takács Anna, Tatabánya, Városi Könyvtár
Tanczerné Jakus Emőke, Tata, Kőkúti Általános Iskola

Kiadja a József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya, Fő tér 2.
Felelős kiadó: dr. Monostori Imre igazgató
Felelős szerkesztő: Schmidt József
ISSN 1218 9278
Tb.MK.S-16/96